

KÖZMŰVELŐDÉSI, TARSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMELI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajczárjával kaphatók könyvkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamációk a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adandók.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 frt — kr.

Hat hónapra 2 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalványval is küldhetők.

Hirdetések.

Hirdetések: négyhasábos petit sor egyszeri közlésért 7 kr, kétszeriért 6 kr, többszöriért 5 kr. fizetendő.

A nyilvántartásban: minden három hasábos garmond sor díja 20 kr.

Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

Velünk összekötésben levő hirdető-irodák, előfizetőink, vagy a gyakori hirdetőik tetemes díjkezdményben részesülnek.

A gabona- és magvásár.

A kereskedelmi érdekek megóvása tekintetéből létesítettek újabb időben a gabona- s magvásárok Bécsben úgy, mint Budapesten.

Midőn ezen eszme fölmerült, ujjongtak nemcsak a kereskedők, hanem a gazdák is, mert érdekeire nézve mindakét fél nagy előnyt vélt ezen eszmében rejteni, s így történt, hogy annak érvényesítése csakhamar eszközöltetett.

A bécsi gabona- s magvásár, — mely most már augusztus 25—26-ra a tizenkettedik vásárt hirdeti, — előbb keletkezett, mint a budapesti, sőt mivel a bécsiek féltették gabona- s magvásárjukat, mindent elkövettek, hogy a budapesti létre ne jöhessen, vagy ha már létesítését megakasztani nem lehet, legalább ne sikerüljön s lassanként önmagától elenyésszék.

Azonban most, hogy a gabona- s magvásárok kétes eredménye mindinkább nyilvánvalóvá válik, a jó bécsi szomszédok nagyon örülhetnek azon, hogy legalább van társuk a sikerelenség szemlélet- s élvezetében.

Mert hiszen, hogy ezen gabona- s magvásárok sem a kereskedelem fölvirulásának, sem a forgalom előmozdításának, sem a természet munkájának megjutalmazásában tényezőt nem képeznek, sőt a gazdának egyenes kárával — amennyiben a gabona-árak megszilárdítása volna főhivatásuk, ez pedig ezen vásárok által épeu nem érthetett el, — tartják összejöveteleiket s tanácskozmányaikat, amelyekben rendszerint sok a kínálat s kevés a kereslet.

Megpróbálták ugyan, hogy ezeken a börze-spekulációt meghonosítsák s e próba ismételtetik minden évben, hanem — és ennek bizony örülhet a gazda — csütörtököt mond mindig a próba.

Minden spekuláció, különösen a börzén, kizsákmányolása úgy a természetnek, mint a fogyasztónak, mert ahelyett, hogy a természet a fogyasztóval közelebb hozná, inkább eltávolítja egymástól; az eltávolítás pedig csak a spekulánsnak, nem a másik kettőnek alkot kedvező viszonyokat s nyereséggel jutalmazza a spekulánst. Ha tehát ez nem bír helyet foglalni a gabona- s magvásáron, azt a gazdára nézve jó ómennek kell tartanunk.

Az emberi munka és szorgalom gyümölcsei rendszerint a börze molochjai által emésztetnek föl; s mert tartunk tőle, hogy a börzespekuláció visszaélései helyet találnak foglalni a gabona- s magvásárok: úgy azoknak sikertelensége nem ejt bennünket kétségbe, sőt a gabona- s magvásárok nélkül szilárdabb üzletet remélünk gabona- s magtermésünknek a világforgalomba való bocsájtásánál.

Igen, szilárdabb üzletet várunk azon tapasztalatnál fogva, melyet a gabona- s magvásárok eddigi megtartásából merítettünk.

Mig ugyanis a gabona- s magvásárok így rendszeresítve s börzei alapra fektetve nem léteztek, a magyarországi gabnánál tekintélyesebb volt a forgalom s szilárdabb az üzlet; de mióta ezen új intézmény befurakodott gabonakereskedésünkbe s forgalmunkba, azóta a szilárdabb gabona- s magkereskedés letűnt forgalmunk színteréről.

Lehet, hogy gabnakereskedelmünk hanyatlásának más döntő okai is vannak — s e részben nem akarunk semmit eltagadni, — de az tény, hogy a gabona- s magvásárok keletkezésével állott be gabona-forgalmunk visszaesése.

S ép azért elfogultság nélkül mondhatjuk, hogy a gabona- s magvásárok, amint ezek ezidőszerént állanak, nem képeznek jótékony tényezőt gabonaforgalmunk előmenetelében.

A lévai uradalom.*)

Az „Országos gazdasági egyesület,“ küldöttsége által évenként megsejmelíteti az országnak egy-egy neves gazdaságát és arról ismeretterjesztés végett leírásokat bocsájt ki. A múltévben Albrecht főhercegnek bélyei uradalma képezte a szemle tárgyát; ezidőn pedig a Leidenfrost-testvéreknek lévai uradalmi bérlete. Helyesen eselekedett az országos gazdasági egyesület, midőn egy főhercegi uradalom után közvetlenül egy bérleti uradalmat tűzött ki a szemle tárgyául. Parhuzamba állítván így e kettős viszony, okulás szereshető arra nézve, hogy a tökével bőven rendelkező és az évek hosszu sorára szoló beruházásokat saját földjén eszközölhető tulajdonossal szemben, hogyan prosperálhat a bérlet, ki nek befektetési ránézve csak időlegesen és aki mégis a tulajdonos érdekét is a magáéval azonosítván, elvét nem a talaj kiszárolása, hanem inkább annak javítása és erőbeni föntartása képezi.

A lévai uradalom szemléje f. évi júniushó 5- és 10-ke közt tartott meg, mely, a Leidenfrost-testvér urak előzékenysége és vendégszeretete folytán nemcsak szerfölött tanulságos volt, de rendkívül sok élvezetet is nyújtott.

Az uradalom azelőtt hercegi Eszterházy-féle birtok volt, most a Bécsben lakó lovag Schöller-testvérek tulajdonát képezi, kiktől a négy Leidenfrost-testvér: László, Gyula, Aurél és Ottó, — a legidősb testvér, László igazgatása alatt — már 24 év óta bérben tartja.

A mezőgazdasági művelés alatt álló birtok kiterjedése mintegy 6700 hold, erdő 12,000 hold, tehát összesen 18,700 hold.

A mezőgazdasági rész hét gazdaságra, jobban mondva, kerületre oszlik és pedig: 1. lévai 1000 hold 2. gényei 2000; 3. szecsei 700; 4. löki 1000; 5. töli 700; 6. sándorhalmi 1000; 7. újbari 300 hold. Összesen 6700 hold.

Az összes birtokon szabad gazdálkodási rendszer üzetik, nagymérvű befektetés és óriási trágyázás mellett, mely utóbbi ama állatlétszám mellett, melylyel itt találkozunk, könnyen eszközölhető. Az igás erőt 500 drb. ökör és a ménes alapanyagául szolgáló 60 drb. anyakacsa képezi, úgy, hogy átlag minden 25 holdra esik egy kettős-igás fogat. A termések igen nagyok és azok a kitünő termőerőben lévő és kiválóan jól munkált talajon, jóformán még az idő viszontagságaival szemben is biztosítva vannak. Hogy a talajerő föntartassék, de épugy a kockázattal járó, egyoldalú gazdálkodás esélyeinek kikérülése végett, az uradalomnál, mint fentebb említém, nagymérvű állattenyésztés és tartás üzetik és pedig van: igás ökör 500, hizómarha évente 300, egyéb haszonmarha Léván és Gényén 160 drb., ebből 50 drb. tehén, 5 bika, a többi növendémarha, részint máriahofi, részint pedig berni és Shorthorn-keresztelés. Ezenkívül van 2-éves tinó 190 drb., melyek az igás erőt pótlására szolgálnak. Az összes szarvasmarha-létszám eszerént 1150 drb. Ló mintegy 150 drb. A juhállomány összesen 3500. Gyönyörű pepinéria van Gényén, mely 500 drb. anyabirka és 70 drb. kosból áll.

Az uradalomból évente 550 drb. hizott birka kerül piacra, melyek gyönyörű példányok. Egyébként nemesek a hizalásra már kijelölt juhok, de a többiek is egyáltalán, sőt az összes állat-állomány, elkezdve az igás ökrökön és végezve a ma született borjun, vagy bárányon, mind oly kitünő karban van, minőhöz hasonlót messze földön keresni kell. A hizó-ökrökről nem szólok. Aki tudja azt, hogy az ideai bécsi hizómarhakiállítás az első díjat a Leidenfrost-testvérek nyerték el hizott ökreikkel, azok levonhatják erre nézve a következtetést. Egy unikumot azonban nem hagyhatok említetlenül. Láttunk a hizóban, a többek közt egy erdélyi magyar ökröt, mely a hizóba állításakor is a 9 métermázsát súlyban meghaladta, a szemle alkalmával

*) Megyénk földbirtokosai iránt való figyelemből közöljük a Pesti Napló után ez érdekes cikket, melyben az író, mint a Nyitrai. gazd. egyeslet által a helyszínére küldött szakember, adja elő személyes tapasztalatait. — Szerk.

pedig — egyhavi hizálás után — már többet nyomott 10 métermázsánál. Ezen ökör-óriás — és hozzá magyar fajta — bámulatra ragadott mindnyájunkat.

A takarmány előkészítésére igen nagy gond fordítatik, valamint magára a takarmányozásra is. A takarmányos-kamrában, úgy az istállóban is, pedans tisztaság és rend honol. A takarmánynevek, a széna kivételével, miután a sójabab megfőzetett, egymással jól összekeverve, nyújtatnak az állatoknak. A mesterséges takarmány elfogyasztása után kappják a szénát. A göbölők a pozsonyi marhavásáron adatkak el. Azelőtt a bécsi piacra hajtattak. A sójabab, a lévai uradalomnál még mindig fénykorát éli és a hizálás körül igen nagy szerepet játszik. Tapasztaltuk, hogy helytelen ama, sokak által hangoztatott vélemény, mintha a sójának olyan sajátos kiállhatatlan íze és szaga volna, hogy emiatt az állatok nem fogyasztják, mert mint minden legumint dusan tartalmazó hüvelyes növény magva, úgy ez is bir sajátos ízzel és szaggal nyersen, de főzés után attól annyira megszabadul, hogy az ember maga is alig veszi észre, hogy nem közöséges babot eszik. Másnemű takarmánnyal elegyítve pedig pláne falánkú föleszi az állat.

Az uradalomban gyönyörű ménessel is találkozunk. Ritkán látni oly passzióval, oly helyesen kitzűtött czél szerént és eredményeiben oly nagyszerűen nyilvánuló szakértelemmel üzött lötenyésztest, mint emez. A ménes tenyésztése Leidenfrost László főbérlet és igazgató vezetése alatt áll és ugyanecek általa 1874-ben alapítottat. Tenyészirány: nehezebb hűntőlovak nevelése. A tenyésztés alapját 60 drb. auyaállat képezi. Ezek adják a gazdasági igásert, de részint eladásra is szolgálnak. Apaállatokul Nonius és Revolver állami bérlet ménes használtatnak. Az így tenyésztett állatok nagy, de arányos testűek, erősek és gyors járásuak, úgy, hogy valamint hűntő elbe, ép ugy gazdasági czélokra is kitünően megfelelnek. Közös színek a pej. Ha a tenyésztésben a vér-szilárdaság bekövetkezik, angol-vérrel fog az finomítottatni. A mezőgazdasági nyeresemények legnagyobb részét már házilag földolgoztatnak, mi czéla az uradalom nagyszerű műiparral rendelkezik. Léván van egy vizierőre alkalmazott, a maga nemében az országban páratlanul mondható henger-műmalmom. Van a gazdaság területén: 1. gazdasági répaszeszgyár, egy nagyipari szeszgyár, finomítóval szintén répaszesz-gyártásra és finomításra berendezve, és egy külön szeszfinomító-gyár, tehát összesen 6 gyár. Képzhető ezek után, hogy ama gazdaságban, ahol ilyen fejlett mezőgazdasági műiparral és egy nagyszerű állattenyésztéssel találkozunk, ott a gazdálkodás sem oly egyoldalú és nem jár olyan nagy kockázattal, mint ahol egyedül a piaci szem-termelés sarkallik a mezőgazdasági üzemsziszter. Ezek szolgálják az alapot ama hatalmas mezőgazdasági kultúrához, mely ott bámulatra ragadja a szemlélet. Ha az uradalom összes állatlétszámát a mezőgazdasági üzemsziszter alapján 400 kilo súlyal bíró nagy marhára redukáljuk, az körülbelül 2200 drbnak felel meg, vagyis minden 3 kat. hold föld után esik egy számos marha.

Az évenként termelt istállótrágya mennyisége, leszámítva az igás állatok után veszendő részt, mintegy 205,380 mm., melylyel (holdjára 150 mm számítva) évenként 1369 hold föld jól átrágyázható, vagyis az uradalom összes földjeinek több, mint egy ötödrésze. Tehát már így is a trágyázás 5-évenként volna ismételtető. Azonban ha hozzávesszük még ama tömérdek hulladék-(komposzt-) trágyát, mely ezenkívül összegyűjtve előkészítették és ha leszámítjuk a legelő és más olyan területeket a birtoktestből, melyek nem kívánunk ily rövid időközökbeni trágyázást, föltehető, hogy az uradalomnak eke alatt lévő összes földjei nem öt-, de négyévenként jól átrágyázhatók. Meg is látszik ugy ennek, mint a kitünő művelésnek a hatása, mert a buzatáblák rengő arany kalásza, még a rozsa bántalmazása dacára is és a majdnem öles magasságu és igen hosszú kalásszal bíró rozstáblák, valamint a smaragd-zöldszínű, másnemű tavaszi kalászosok, ezukorrépa, takarmány-és más meg más növények, kivétel nélkül, bámulatra ragadták a szemléletbizottság összes tagjait. Tekintettel most arra a tömérdek mennyiségű takarmányra, melyet ezen állatlétszám igényel, könnyű elképzelni ama terület nagyságát, mely annak előállítására szükségesletnék, úgy, hogy az eke alatt lévő termőföldnek legnagyobb részét, bizonyára a takarmányos táblák tennék ki, melyek így is igen jelentékeny részt képviselnek. Így nyilvánul tehát legszembeötlőbben a

hatása a mezőgazdaság kapcsolatában működő szeszgyáraknak és a műmalomnak.

A kálnai különálló szeszfinomítón kívül négy mezőgazdasági és egy nagyipari, tehát öt szeszgyár működik.

Ezen öt szeszgyár részére termeltetik czukorrépa összesen 920 holdon, vagyis a birtoktestnek mintegy egyhated részén. Holdjára átlag 60 mmázsa termést véve föl mint miniumot, az évi termés összege 55 200 mmázsanak felel meg, amennyit — eltekintve a szeszgyártástól — takarmányrépából is, a mutatkozó szükségletre képest, termelni kellene, habár a takarmányrépa nagyobb hozama folytán, fele területen.

A czukorrépa finomított 95%-os szeszszé dolgoztatván föl, mmázsként 1 frt 50 krral nyer értékesítést, vagyis a földolgozott összes répa 82,800 frttal és így az egy hold után eső átlagos bruttójövedelem 90 frt. Természetes, hogy ebből le kell számítani a vetőmag értékét, a talaj- és más nemű munkálatokat, valamint a gépek és eszközök és gyárépületek tőkekamatját és tőkefelértékelési %-át, nemkülönben az adót. Még azután is azonban a megfelelő tisztajövedelem biztosítva van, úgy, hogy a répatörköly teljesen ingyen marad a gazdaságnak, ami czukortartalmátóli megfőztása mellett is szerfölött értékes és nagymennyiségű takarmányrépával kellene pótolni, midőn elesnek a szeszgyáránál így származó külön jövedelem. Ép úgy számításba veendő az utána származott ingyen trágya is.

A lévai henger-műmalomnál már nem találjuk azon szoros kapcsolatot a földművelés, ipar és állattenyésztés, vagy tartás között, mint azt a szeszgyáraknál láttuk, azonban mégis képes üdvös befolyást gyakorolni a mezőgazdaságra, az kétségtelen, ha figyelembe vesszük az uradalom nagy állatlétszámát, különösen pedig a nagymérvű hizlaltat, mely igen nagy mennyiségű korpát szükséges és fogyaszt. A malom Léva városának nyugati oldalán emelkedő tekintéles épületet képez. Vízierő által tartatik mozgásban, mely a Lévatól nyugatra délnek futó Garam-folyótól oda vezetett esatornán át beömlő víz által eszközöltetik. A víz erejét fölfogó készülék nem az általános ismert vízi kerék-mű, hanem a legújabb alkalmazásba vett turbína. Ezen műszerkezet alkalmazásánál elesik a vízkerekek által szükségelt nagy helyiség és nem kívántatik az a nagy apparátus, mint amannál. A működés is könnyebben szabályozható itt, mint amott.

Az erő-átvitel, az épület nyugati oldalán hosszan nyúló folyosón végig futó transzmisszió végére alkalmazott s a turbina nagy fogaskerekével kapcsolatban lévő kis fogaskerek útján történik. A transzmisszióra vannak alkalmazva mindazon szíjkerekek, melyek azután a malom egyes gépeinek mozgására az erőt átadják, közvetítik. De nemcsak a malom részei hoztatnak ezáltal mozgásba. Sodronykötél által elvezettetik ezen mozgató erő még a malomtól távolabb eső pontokra is. Ezzel eserkérgot szeszszéznak, ha szükség, fát vágnak. A parkban lévő ugrókutat ezen erő segítségével táplálják vízzel. Ezen erő hajt egy, a malomban fölállítva lévő villam-fejlesztő gépet, mely a malmot, az egész kastélyt és a közbeeső utczát nagyszerű villamvilágítással látja el. Láthatni ezekből is, hogy nincs

semmi ezen uradalomnál, mely az emberi ész leghe-lyesebb számításával ki nem használtatik.

Láttunk nagyszerű rét-öntözést is. Másol pedig egy hasznavehetetlen, szakadások és csuszamlások által rongált oldal, ujonan történt beerdősítés által lón értékessé téve. A Leidenfrost urak leleményessége és helyes számítása kifogyhatlan. Az uradalom egyik szeszgyárának működése vízhiány miatt kérdésessé vált. Közéleben kutat ásni hasztalan próbáltak, vizet találni nem lehetett. Hogy ezen baj elháríttassék, a gyártól nem messze eső oldalas helyet csupán e czélból alagesővezették és az így összegyűjtött vizet vezetik a gyár mellé ásott kutba s azóta az állandóan és bőven el van látva vízzel, mert ez uton a kut folyton elég tápot kap. Meg kell emlékeznem itten az uradalomhoz tartozó szőlőről is. Ez a Léva fölött éjszakkeltre emelkedő hegyen terül el. Kiterjedése 14 ezer négyszögöl és a legjobb fajokkal van beállítva. A drót-művelés van alkalmazásban.

Leidenfrost Gyula ur, kinek e szőlő kezelése alatt áll, igen érdekes előadást tartott arról, a szemle alkalmával. Kitünő borokat terem. Ezt már nem előadásból tudom, hanem tapasztalásból, mert a végtelen szívességű háziur vendégszerető asztalánál azokat jól megízlelni, naponkint-bőven kínálkozott az alkalom. Megtekintettük az uradalomhoz tartozó 12 ezer hold kiterjedésű erdőt is. Ezen erdő Lévatól északra fekszik. Kiterjed Hontmegyére is. Egyik legmagasabb pontjáról nagyszerű kilátás nyújt élvezetet a szemlélőnek. Láthatni innen Bars és Hontmegyének legnagyobb részét és le egészen Esztergomig, sőt tovább, amíg a messze távol déli hegyek már csak ködhomályban tűnnek föl.

Ezen erdőt általában cser és tölgy alkotja és csak itt-ott lehet látni egy-egy másnemű fát is. Az ez évi vágás eserkéreg és dorongfa után használtatik ki, mely különben az egyik turnus szerént éveként ismétlődik. Az egész erdő három turnusba van osztva: egy 50, egy 70 és egy 100 éves turnusba. Menet ezen erdőség borította magas hegyeket, ritka élvezettel, gyalog másztuk meg.

Szemlénk ezzel véget ért. — Okultunk, tanultunk és élveztünk a látottak által szerfölött sokat.

Még a szép parkról akarok megemlékezni. E hely 22 évvel ezelőtt kietlen pusztaság volt és most sudaras fenyő, terebélyes tölgy és más, már majdnem századosnak látszó fák törzse körül mogoró, rekettye, orgona és más meg más bokrok alkotnak festői csoportokat. Minden tércsken remek színvegyülekben díszlő gyönyörű virágok illatozzák meg a levegőt.

22 évnek műve ez, ami századosnak volna mondható; és mindennek ily rövid idő alatt Leidenfrost László főbérő igazgató ur volt a megteremtője, kiben a minden irányban kitünő szakértelemmel páratlan erély és akarat egyesül.

A vendégsereg öt napi időzés után bucsut vón a vendégszerető, szívélyes házigazdától és kedves hozátartozóitól, hogy kiki vigyen magával olyan emléket a lévai uradalomtól, melyet az idő sem moshat el soha.

Szakács Péter.

— Adófizetők figyelmébe! Léva város tanácsa e lapok útján is közhírré teszi, miszerént a III-ik osztályu kereseti, vagyis jövedelmiadó-kivetéslajstrom folyóévi augusztus hó 1-től kezdve 8-ig bezárólag a városházán a jegyzői irodában közszemlére van kitéve, melyből az adózó közönségnek (ezen záros határ időn belül) tervezett megadóztatását megtekinthetni szabad-ságában áll. A folyóhó 9-én megkezdendő és következő napjain — vasárnapokon kívül — folytatandó adó-kivetési tárgyaláshoz pedig az adó kivetőbizottságnál házsám szerénti személyes megjelenésre minden adózó személy fölhivatik.

— Kiténtetés. Bars megye egyik nagybirtokosát s kiváló férfit, B r e u n e r Agost grótot a közügyek és a köző előmozdítása által szerzett érdemeinek elismerésül Öfelsége, a király a „Ferencz-József-rend“ nagykeresztjével tüntette ki.

— Anna-bálok voltak m. hó 27-én a szklenői és vichnyei türdőkben s mindkét helyen kitünő hangulatban folyt le a mulatság. A szklenői Anna-bálon jelenvolt hölgyek: Kadebó Gyuláné, Vattay Dezsóné, dr. Boleman Gyuláné, Szentmiklósy Etelka, Novák Berta (Budapestről), Póla Marietta (Pólából), Nemecek Gyuláné és Kabina Modeesta (Léváról), özv. Koschuh Jánosné, dr. Lakies Istvánné sat. — A vichnyei Anna-bál még népesebb volt, a négyeseket 40 pár tánczolta, Balogh László kitünő zenéje mellett. Jelenvoltak: Szentgyörgyiné, Zornberg báróné, dr. Fascho-Moys Sándorné, Zsigmondyné, Benitzkyné, Trezinszkyné, Alkérné, Herezeginé-Dancz Nina, Mailáthné, Kálné, dr. Tóthlássyné, Köglerné, Freyné, Deseffyné, Nilsonné, Lápossyné, Reiprichné, Stankoviczné, Hodzsáné, Somogyiné, Majerszkyné; továbbá: Alkér Lajka, Benitzky Ida, Csanák Ilona, Nagy Helén, Nilson Lujza, Helut Ilonka stb. kisasszonyok; a férfiak között ott voltak még: Treinszky Gyula miniszteri tanácsos, báró Zornberg Vilmos, dr. Fascho-Moys Sándor osztálytanácsos, Alkér Emil, dr. Tóthfalussy stb.

— Hadseregünk löszükséglete ezentul közvetlenül a tenyésztőtől fog beszereztetni, és pedig a követező módozattal: A lódíjazásoknál a közönséges lovassági és tűzserégi, tisztí paripák, a tűzserégi igaslovak, továbbá a pót-lótelep számára alkalmas lovak és paripák magasabb áron fognak megvásároltatni. A paripák és igaslovak alkatára, korára és nagyságára nézve, a közös hadserégi lóvásárlásoknál előirt rendszabályok lesznek mérvadóak és első sorban a teljeskoru paripa-remontákra irányul a figyelem. Lovassági pótlovak, melyek az ezredekhez azonnal beosztandók lesznek: 4 éves koruk betöltése előtt, tűzserégi igaslovak: 4 és fél évük betöltése előtt, s ha menésben neveltettek: 4 éves koruk előtt nem vásárolhatók meg. A pót-lovazási telep számára vásárolandó remontáknak 3 évet kel teljesen betölteniök. A bevasárlási átalányok a f. évre a következőleg állapítottak meg: Egy közönséges lovassági, vagy tűzserégi altisztí paripaért mint legmagasabb ár 225 frt, tűzserégi igasloért

Tárcza.

Régi álom.

— Scherenberg Ernő. —

Rég volt — félig elfeledém...	Egykoron a harcban, vészben
Üdvöm' egy kis kézben lelem.	Vigasztalt egy csodás szép szem,
Szorítása üdv volt nekem —	Szólt szívemhez oly édesen —
Csitt, csitt!, e kéz hideg régen.	Csitt, csitt!, rég bezárult e szem.
Éltem titkát, ha szűm beteg,	Közönyös nép zord tengerén
Egy piczi száj fejtette meg.	Egy szív híven dobant felém,
Szava, csókja üdvösségem —	Gyönyört, kint megosztva vélem —
Csitt, csitt!, e száj néma régen.	Csitt, csitt!, e szív halott régen...

Némethől: **Romváry Károly.**

Iskolai szünidő és szocializmus.

Furesa czim biz ez s talán sokan nem is hiszik egymásmellé illeszthetőnek. Pedig van a dologban valami, sőt nagyon is sok arra, hogy e két külön fogalmat egymással párhuzamba téve, beszéljünk a szünidőben — mely most van —, a szocializmusról, mely szintén most kezd jelentkezni.

Node, beszéljünk komolyan s higgadtan, s evégből hagyjuk el a forró ég alatt izzadó munkásnépesség terrenumát, menjünk oda, ahol a nap hevének izgató hatásától mentten gondolkodhatunk e kérdéssel, menjünk a hűvös fák árnyába, hol a szünidőt élvező diákság is tanyázní szeret. Itt vagyunk. Biz itt sokkal kellemesebb, mint a mezőn, az ujon épülő házak tetején, vagy a füledt levegőjü műhelyekben és gyárakban izzadva dolgozni a napi fekete kenyérért. Oh, ennél sokkal kényelmesebb: a 10-havi tanulás után 2 hónapig szünetelni a hűvös szobákban s sétálni a bokrok között tisztességes ruhákban, ábrándozni ambiciózival telt lélekkel az intelligens pályák sokfélesége fölött, melyek mindegyike fehér kenyérrel kecsegtet.

Igazán és komolyan szólva: nagy bolondság volna, ha valaki e kétféle kenyér között a feketének adna elsőbbséget. Fehér kenyér, tisztára kefélt napi öltözék, tisztességes jövedelem: ez vágya a legtöbb embernek, ez az ugynevezett „uri élet“, melynek egyik nagy előnye az is, hogy kevesebb benne a testi fáradság s kevesebb a napi munkálkodás órászáma. A munkás osztály az időszi napok tartama szerént 10—14 órán át van elfoglalva nehéz munkával s oly csekély díjért, melyből az abszolút szükségletet is csak rövidre fogott

igényekhez mértten szerezhetni meg. Az intelligens osztály pedig legtöbb, ha napi 8, 7, 6, 4, sőt ennél is kevesebb órát tölt el oly munkában, melyet a fáradság és testileg igényelt erő tekintetében messze túlhaladnak: a kasza, kapa, kalapács stbi szerszámok, sőt még a könnyü varrótü is; pedig ezutóbbi sokkalta könnyebb a szellemi munkások tollánál, s mégis egyikét képezi a nagy igát igénylő kereseti foglalkozásoknak.

Nem csoda, ha urrá lenni annyian vágyanak. Nem csoda, ha a nyári munkaidény legfogósabb részében irigy sovárgással tekintí a munkás a szünidőző tanulóifjúságot, s még kevésbé csoda, ha arca verejtékével szerzett garasából öszszekuporgatni igyekszik valamit, hogy annak segélyével ő is urat csináljon a fiából. Fölbred benne — szegényesége dacára — a szülői szeretet fia iránt s ennek kíván jobb jövőt teremteni, midőn amugy is szerény jövedelméből annyit-amennyit félre-rakogat s fanyalagva él, hogy legyen ügyvéd, pap, doktor, vagy más valami urféle a fiából, kinél majd öreg napjaira legyen hol meghuzódnia. És nem is tesz egészen helytelenül, mert ha összehasonlitja magát a kapatos osztályal, azt találja, hogy ő már későn kelne föl ahhoz, hogy ur lehessen, de ha a szünidőző tanulóifjúságot látja: önkéntelen gondol a saját gyermeke-re s erős vágya támad ezt urnak taníttatni.

Igy szaporodik folyton az értelmiségi életpályákra előkészítő iskolák népessége, tanul bennük a sok urí s a még több szegény fiu, ezek mind urakká készülnek, szegényember egyik sem akar lenni. Dehát ugyan kinek is volna kedve szerént való élet a szegényesség?

Mindez, első pillanatra ugylátszik, hogy igen jól van, mert a tanszabadságot s az életpályák önkéntes kiválasztási jogát igénybevenni mindenkinek szabad. Igénybe is veszik, még pedig annyira, hogy az urhatnámkodás vágya jelentékeny kontingenst toborzott már eddig is az iskolák falai köré s toborzani fog még oda többet is, sőt oly sokat, hogy félő: marad-e elég emberünk a kézi munkára!

Egy kiáradott tenger a civilizáció, ennek hullámai közé a legtöbb ember azért dobja magát, hogy megtanuljon uszni azon part felé, hol az izzasztó testi munka helyett kényelmesebb egzisztenciákban reméll válogathatni. És e bohó törekvést nem riasztja vissza az annyszor bizonyult rideg valóság, rohannak diákká lenni, hogy majdan alkalmuk legyen szomoruan azt tapasztalni, hogy a legtöbb pályavégzett fiatalember előtt nincs pálya, amire léphetne, nincs állás és funk-

ció annyi, mennyi a pályavégzetteknek időről-időre helyet adhatna. A pálya nélkül maradt pályavégzettek számához lehangoltan csatlakozik még egy másik vert had, a pályát-félbeszakítottak nagy kontingense s ezek együttesen egy szánnivaló osztályt képezik a társalommak, mert az ambicionált állások hiánya s a kézi-munkához már „hozzájuk nem méltó szegődés“ következtében nem tehettek mást, mint: vagy kivétköznek az önértetes jellemből s lesznek kézesokoló hivatalke-resök s leigazott uszályhordók a mai protekciós világban; vagy pedig, ha nem adják föl önértüket, lesz belőlük uvöltő hazafi, kinek uncs egyebe, mint betöltetlenül maradt vágyai s e veszteségért commune-t követel, szocziált, vagy nihilt hirdet, vagy elmegy fanatizálni anarchista jogmagyarázatokkal a munkásosztályok közé.

No, már pedig, ha valakit a mai fönnen hirdett civilizáció így fizet ki tanultságaért s ha e tanultságot az illetovel galád es aljas czélokra fölhasználtatni kényszeríti: akkor nincs köszönet a civilizációban, nincs legalább annak átalánosításában; akkor nincs létjoga a tanszabadságnak: mert így a társadalom szér-robbantására lesz fordítva a kiművelt ész, ilyenformán vissza kell kívánnunk azt a kort, melyben a tudomány és műveltség csak egyes kasztok kezében volt, de az öszszemberiségnek mindamellét is tudott és birt hasznosat tenni.

Az a kasztrendszer! Hiszen ez még ma is megvan, épen az értelmiségi osztály az, mely privilégiomot csinál magának a nagyiskolákból. Elkezdve a leg-szerényebb hivatalnoktól — föl egész a király melletti legmagasabb dignitásokig: minden kaputos egyén magánál nagyobb, vagy legalább is magához hasonrangu állást kíván biztosítani a fiának, s e vágyak betöltését mind az iskolától várják; az alsóbb hivatalnok fő-ispánnak — a főispán pedig miniszternek neveli a maga fiát. Valóban különös! Mintha a mai korban az értelmi osztálynak — nem tudom, miféle különös égi-kegy folytán — előre predestinálva volna, hogy az ő gyermekeik jövő boldogságának kulcsát egyedul a hivataltermek ajtóm lehetne föltalálni. Bohó törekvés biz ez, ennél a szegényosztály aspirációja és ambiciozús gyermekeivel sokkal helyesebb és igazoltabb is, mert nem akarja fiát kasztszerűleg munkássá nevelni, hanem az egyéni szabadságnak nyit tert, midőn a gyermekeiben óhajtvá vélt talentumot tudományos pályán akarja érvényesíteni.

350 frt. és a pótlóvázási telephez vásárolandó remon- táért 250 frt. fizettetik

— **A nyitrai megyei főispánt** Berchtold László gróft megdöböntő csapás érte. Mint a hírlapok kol- portálják, a gróf már régebb idő óta gyöngékedő ál- lapotban volt s a mult héten az elmezavar egyik szo- moru nemébe, a melékörbe esett. A lesújtott család Felső-Döblingbe szállította a gróft, hol egy magin- gyógyintézetben helyezték el. Reményt kötnek hozzá, hogy a gondos ápolás mellett lehetséges lesz a grófnak visszanyerni egészségét

— **Tanár-változások** álltak be a lévai nagygyim- náziumnál, nevezetesen: V a s s Kásoly k. r. tanár, ki alig egy évig volt városunk falai között s kit ezidő alatt hivatalos teendőiben mint lelkes és szakképzett tan- erőt szeretni és tisztelni tanult az ifjúság, most megvá- lík intézetünkől s megvált társadalmunktól, melynek közszeretben álló tagja volt. Uj állomási helye Bu- dapest lesz, hová a rend főhatósága helyezte át. Elvá- lása a Barsot is érdekli, melynek hasábjain a buzgó tanártól több ízben közöltünk életrevaló eszmékben gazdag cikket. Minden jókat kívánunk új állomásá- hoz !, megérdemli. — Továbbá áthelyeztetek még Lé- váról T r e m e r Gyula és M a t i r k ó Konrad k. r. tanárokat, emez Sátorajja-Ujhelyre, amaz N.-Károlyba. — A távozó tanárok helyébe ide helyeztetek: Tren- eséből S á r h e g y i Lajos és Márm.-Szigetről B a u e r Lénárd kegyesrendi—és K n ü p p e l Gyula világi tan- ár. — Üdvözöljük őket körünkben!

— **Bars megye a kiállításra.** A kiállításra a be- jelentések még nem értek véget, de addig is érdeklél bir egyes megyék részvételét föltüntetve látni. Minden kommentár nélkül közöljük ezuttal a következő 18 me- gyére vonatkozó számokat, az illető kerületi bizottsá- gok által a bejelentési határidő lejártáig fölterjesztett bejelentések nyomán: Bács-Bodrogmegye 397, Pestn. 268, Nógrád 78, Jász-Nagykun-Szolnok 54, Szathmár 64, Szilággy 40, Esztergom 36, Fehér 32, Komárom 32, (a tatai grófi uradalom e számban 6 bejelentéssel sze- repel). Hajdu 30, Barsm. 27, Ungvár 27, Heves 26, Zó- lyom 25, Bereg 20, Szabolcs 19, Máramaros 11, Zala 4.

— **Füzes-Gyarmaton** e héten, csütörtökön egy V i l d m a n n nevű csizmadia, ismeretlen okból az erdőben fölakasztotta magát. Valószínűleg ő volt az ott történt multkorú tüzeset előidézője, sőt gyanu is volt rá, s e miatt a lelkiismeret furdalása vihette a végzetes cselekedetre. — V. I.

— **Orosz tanmódszer.** Egy orosz elemi-iskolai tanfériúnak szellemes tanmódsza van tanítványai oktató- sát illetőleg. Az oktatásnak szerente is „szemlélt- tetőnek“ kell lennie. Pl. „ha a tanulóknak, különösen azoknak, akik a városban élnek, — krumpliról vagy cukorrról s azok műveléséről, gyártásáról magyara- zok, — azok nem fognak helyes ismereteket szerezni, ha a tárgyat kezükbe nem adom. Ez okból el- méleti és gyakorlati részre osztom magyarázataimat, s ha például egy uap a káposztáról beszél, másnap tanítványaim husz-harmincz fej káposztát hoznak ma- gukkal, hogy a tárgyat bővebben kifejthessem nekik. Ilyen alkalom egy héten kétszer-háromszor adja ma-

gát elő. Látja ön, mondá egy ismerősének — így kell a dolgot csinálni, ha azt akarom, hogy a tanulók tan- nuljanak, a szülők örüljenek, s az én fáradságom is meg legyen jutalmazva.“

— **Körmöczbányának** m. hó 24-én érdekes ven- dégei voltak. A bécsi katonai akadémia műszaki (ge- nie) osztályának 32 hadapródja több tiszti kíséretében tanulmányútján körmöczre is betért s ott magyar vendégszeretettel fogadták a fiatal katonákat. A vendé- gek, megtekintvén a város gyönyörü fekvését és vidé- két, másnap lementek az aranybányákba és behatóan tanulmányozták azok berendezését. Másnap a „Kon- kordia“-egyesület a vendégek tiszteletére igen sikerült táncmulatságot rendezett az „Arany szarvas“-vendég- lőben, a körmöczbányai intelligencia teljes részvéte- lével. A nagy-tapolcsányi cigányok tüzes játékka mel- lett csak reggel ért véget a mulatság. A díszes hölgy- koszoruban ott voltak: Mattausch Anna (Iglórlól), Buday Irén (Budapest), Paisz Irén, Gruy Jolán és Matild, Láng Erzsébet (Péczel), Bundamann nővérek, Burkart Irén, Brunner Irén, Klemm Irma, Hellyvig-nővérek, Melts Augusta, Chabada Józsefné, Szalamin Lajosné, Jan- kovszky Demeterné, Plank Sándorné, Klemm Károlyné stb. Vendégeink onnét gyalog indultak Selmeczbányá- ra és meleg szavakban adtak kifejezést köszönetük- nek és örömeiknek a szívélyes fogadtatásért.

— **Beküldetett:** A Verebélyen lakó D a n i e l József, 84-éves agg részére megindított gyűjtéshez hoz- zájárult nemeskeblű adakozók, névleg: Kostya János 1 frt, X. 30 kr, Kovács Vince 1 frt, Sisak 1 frt, S. L. 20 kr, dr. Groszman 50 kr, Nemessányi 50 kr, Steiner 1 frt, Kovács János 1 frt, Mayerhuber 1 frt, dr. Sikray 1 frt, Schwarz 50 kr, Egy jó barát 50 kr és özv. Kollmanné 1 frt. — Fogadják a fölsegített nevé- ben a legmélyebb köszönetet. — Verebély, 1884. ju- liushó 28-án — A gyűjtő.

— **Rövid hírek.** — **Időjárás:** A jövőhétre középderült, majd változó időt várhatni, helyenként eső- vel s hűvös ejjelekkel. — **Az új országház** építését még a jelen évben meg fogják kezdeni. — **Hadsi Loja,** a bosnyák fölkelés hírhedt vezére már kitöltötte 5-évi fogságát Theresienstadtban s jul. 24-én szabadon bo- esájtatott vissza Boszniába. — **Uralkodók találkozása** lesz e hó 7-én Ischiben, hol a német császár s a ma- gyar király jönnek össze az évenkénti szokásos talál- kozóra. — **Az országos kiállítás** iparesarnoka nem lesz képes befogadni a tomegesen bejelentett kiállítási tar- gyakat, s emiatt most az eddig jelentkezett kiállítók mind értesítéseket kapnak, hogy a kért 10—20 sat. méter helyett csak 4—5 sat. meternyi tért kaphatnak. — **A zágrabi egyetemről** több olyan tanulót kizártak, kik az ottani jelen zajos politikai viszonyok közepette államellenes magaviseletet tanusítottak. — **Az aradi 13 vértanú** szobrának költségeire eddig 101,558 frt 83 kr gyűlt össze. — **15-emeletes ház** épült a minap New-York- ban, az emeletekbe nem lépcsők, hanem gózzel hajított emelőgépek viszik föl a lakókat. — **Örök mozdonyt** talált föl Tanító Kálmán bazini járbir. hivatalnok. Az örökké mozgó gépezet az ingaórák elvén alapul s ha egyszer fölhuzzák, addig jár, míg az anyag el

nem kopik. — **Sáska-madár-nak** nevezték el azt a soha nem látott madárfajt, mely az idén egész csoportokban lepte el a tokaji hegyeket s mint mondják, egy hegy- oldal termését e madarak 24 óra alatt képesek tönk- retenni. Eddig csak a gyümölcsöt pusztították, de fél- nek, hogy a szőlő is e sorsra jut. — **A Tisza-bízt tár- sulat** önmaga kért maga ellen esődeljárást. Azt hírelt a sajtó, hogy a T i s z á - n a k elváltat maga a esőde- eljárás költsége is képes lesz föiemésztetni. — **A buza ára Angliában** előreláthatólag oly alacsony lesz, minő 100-esztendő óta nem volt. — **Arany Jánosnak** a Mar- gitszigeten egy emlékkövet szándékoznak állítani azon helyre, mely a nagy költőnek életében többször ked- ves pihenőül szolgált.

Apróságok.

Petőfi „Örült“-je svédnyelvre fordítva most jelent meg. Mutatványul im egy részlet belőle:

„...Hvarför far jag inte vara i fred?...
Pöcken er bort härifrån
Jag har sa mycket att göra. Jag har sa bradom:
Jag fiatar ett eldgissel af solstralar,
Och med det skall jag piska upp verlden!
Än sa skriken I: ack! och än sa skriken I: ve!
Jag skrattnar bara at er!
Da I tjuuten, skrattnar jag:
Ha, ha, ha!“

— **Üngyilkosok** így elmébe! Legközelebb Ameriká- ban egy különös vendéglő nyílt meg. Ebben oly uraknak és höl- gyeknek adnak szobákat, akik magukat meg akarják ölni. Minden szobában van díszesen aranyozott bronz-horog, melyre a vendég ma- gát fölakaszthatja. A tekezőszobában folyton lesznek készleiben töltött revolverek és minden hálószobában egy kristály üvegben cyanokali s kéksav. Természetes, hogy a szoba árat előre kell ki- fizetni.

Irodalom és művészet.

A **Magyar Salon** augusztusi füzeté épen most hagyta el a sajtót. E folyóiratból újabb szépirodalmunk pezsgő életének úde szellege s költészetünk új virágzásának rüszere illata legyint az olvasó felé. Az új füzetben M o l n á r Antal jeles történettudós ügyes cikket ír Szt.-István napja alkalmából. G y ö r g y Aladár alaposan és hévvel értekezik nonevelésünkről. F a l u s i álméivel egy poéta levelet intéz Döczi Lajoshoz és, szatirikusan találó vo- nasokkal festi a mai irodalmi félszegeket és kínöveseket. V a j d a Jánostól, legnagyobb élő lírikusunktól egy mély, eszmével frap- páló dal van e füzetben. K o r o d a Pál pedig Vajda egyéniségét s költészetét méltatja szép cikkekben. R e v i c z k y Gyula száza- dunk pesszimizmusról ír nagyon érdekesen, sok szellemmel és zse- nialítással. J ó k ú t h y János pedig nemzeti színházunknak ad praktikus és figyelmenremélő tanácsokat drámairodalmunk jövője ér- dekében. J ó k a i és B o r o s t y á n i folytatják regényüket. H e - v e s i szép rajzzal, S z a b ó Endre költeményével, G a b á n y i humoros apróságokkal van a füzetben képviselve. Irtaik bele to- vábbá: Kenedi Géza, Tábori Róbert, Hentailer Elna, Dr. Weisz L., Körösi Sándor, Hidassy Pál stb. stb. S ha még hozzátesszük, hogy az eredeti képeket és illusztrációkat Jankó János, Paczka Ferencz, Greguss Imre, Aggházy Gyula, Pataki László, Mednyánszky László báró, Margitay Tihamer, Szemler Mihály, Mesterházy Kálmán, Jókai Róza, Dörre Tivadar, Stetka Gyula, Klmácz László, Széchy Gyula, Balló Endre, Mirkovszky stb. festők rajzolták a Magyar Sa- lon számára: nyiltan kijelenthető, hogy ily derek folyóirat-hivatva van a hasonló irányu külföldi folyóiratokat hazánkól teljesen ki- szorítani s szépirodalmunknak új lendületet adni. Akit költészetünk, elbeszélő széprózaunk, eszthetikai, kritikai, tudományos irodalmunk és képzőművészetünk élete érdekel: leglivében találhatja azt vissza- tüközöttetve a Magyar Salon-ban, mely emellett divatcikkeivel, hu- moros apróságival, szellemes talányival, fejtőró rejtvényeivel a könnyedebb szórakozást kívánók igényeit is kielégíti s egyaránt díszére szolgálhat a leggazdagabb könyvtárnak és a legelőkelőbb szalon asztalának.

A Ráth Károly által szerkesztett **Kiállítási Lapok** ju- lius 31-ki száma a Deutsch M.-féle művészeti intézet kiadá- sában a következő tartalommal jelent meg: Az elárúsítás a kiállítá- sán. — Keltői Pavillon. — Tanoncnumkakiallítások. — Külföldi kiállítók. — Elfogadott bejelentések: VIII. es. elemi szerek. XIV. es. papirus-ivar. XXIII. es. járművek. — K i a l l i t á s i K r ó - n i k a: Csoportbiztosi javaslatok a tér-kiállítványozásra tárgyában. Háziipari csoport. Női kézimunkák. Fővárosi gyártelepek. Vidéki kiállítások. Külföldi kiállítások. — Képek: A VIII., X., XII., XV. csoportok alványai. Üvegdedények magvak számára. — Hirdetések.

Közönség köréből.

Közlönynyilvánítás.

K o n k o l y Thege Pál néhai édesatyám elhunytá és gyászszertartása alkalmából a kegyeletes részvét ismételt nyilvánításáért az aranyosmaróthi kir. törvényszék és területén lévő kir. járásbiroságok, Bars megye tör- vénnyhatósága és tisztikara a megye területén lévő ösz- szes királyi hivatalok, az aranyos-maróthi és lévai ügy- védi kar, a lévai dalárda, a Bars megyei Hírlap és a Bars szerkesztősége, a Léva államaszó m. kir. hon- védség tisztikara, az egyházi és világi testületek' az ösz- szes rokonok, jóbarátok és részvevő közönség — fo- gadják a gyászoló családtagok részéről általam, mint a boldogult nevét viselő legidősb családtag által kifeje- zett halás köszönetet.

Konkoly Thege József, s. k.

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: K ó n y a József, városkapitány.

Buza: mmázsánként 7 frt. 50 kr — 8 frt 20 kr. Kétszeres 5 frt 80 kr — 6 frt. — kr. Rozs: 7 frt — kr — 7 frt 20 kr. Arpa: 4 frt 50 kr — 8 frt 50 kr. Zab: 8 frt — kr — 8 frt 50 kr. Kukoricza: 8 frt — kr — 8 frt 50 kr. Bab: 8 frt — kr — 8 frt 20 kr. Lencse: 8 frt 50 kr — 9 frt 50 kr. Köles: 5 frt. A többi árak nem változtak.

Szerkesztői üzenet.

A.—K. Füss. Köszönet és üdvözlét!
Ah.—N. Nem adható.
V.—I. Sajnáljuk, nem közölhető. Nincs bennük elégtéve a legikai gázságnak. — Az apróságok alkalmilag.
M i l y e n e k a n o k? Jobban festené, — ha jobban is- merné őket. A versformában is tökéletesebbet adni igyekezzék.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos: **Hollo Sandor.**

Nagyon gyámoltalan ország volna Magyarország, ha benne csak az íróasztalokhoz jutna ki az osztályrész a képzett egyénekből, a munka teren pedig csak nyers és taragatlan erők lözengenének. Pedig így áll a dolog maunapsag. Elég szomorú!

Be kell következnie hamarosan a kornak, midőn a főispánok, grófok s egyéb magasrangú szülők nem tartják rangukon alulinak, ha fiaik üzletekben, mühe- lyekben s gyárakban, vagy a müipar teren foglalnak aliast s bizonyára díszesebbet, mint aminőt az állam- fértnei, vagy más nagy hivatalokban elfoglalni képesek lettek volna. Név, rang és vagyon nem predestinál senkit semmiféle foglalkozásra. Egyedül a fiu hajlama itt az irányadó, ezt — és ne a maguk ambícióját köve- sek a szülők. Különösen a hivatalnoki osztály igen he- lyesen tesz, ha iparossá s egyéb kézimunkassa neveli egyik-egyik gyermekét, azt t. i. amelyiknek az értel- miségi pályára hajlama nincs; higyjék el, hogy az ipa- rosadalmi tisztességet szerezhet fiuk, mint a költséges iskolázatás után önérzetet fölaldozó protekciós hiva- talban. Hivatalnoknak csak egykét ember a protektora, a derek munkást s iparost ellenben az egész társadalom protegalja, anélkül, hogy ennek bökölma keliebe.

Öszinte meggyőződésből mondom, hogy általában az uriosztály gyermeknevelése — a pályaválasztást il- letőleg — nagyon téves és nagyon káros; egyre azon- ban mégis haszonnal jár: a s z o c i a l i z m u s r a, mert ez azon arányban terjed, amely arányokban az uri- osztály létszámát a munkasosztály szaporodni látja. Ha ez a munkasosztály a maga körében az értelmi osztá- lyokból olyan egyéneket birna, kiket munkatársainak tekinthetne: ugy bizonynyal lemondana a szocializ- musról, mert ílymódon tisztelve és szeretve látná a munkát az értelmiség részéről s szeretné azt ő maga is; de a mostani állapotban a munka neki megunt va- lami s lázasztólag undorodik tőle, mert valljuk be igaza- n: hogy a munka tisztelete és szeretete az értelmi- ségnél nagyon is alantas fokon áll, jobban monva: csak elvben es itt is szörványosan hangzik föl.

Épen a szünidőben szokott eldöntetni a pályavá- lasztási kérdés a tanuló-ifjúságul. Épen a szünidőző ifjúság kényelmi élete szokott gerjesztőleg hatni a munkas-osztály szocialisztikus érzelmeire. Epen a szün- időben látam jónak e sorokat közrebocsajtani s hatni velük a föntebb rajzolt szellemben.

Kozár Béla.

Régi igazság, hogy jó munkásnak, jó mesterember- nek a fia legtöbb esetben nem öröklék atyáik jó tulaj- donát s hírnevét, ha pl. ezek is ugyanazon foglalkozásra tanítottak. Ez igen természetes, mert a befolyásoló körülmények rendszeren mások az apak ifjúságában s ismét mások ezek gyermekeinél.Épígy vagyunk az értelmi osztálynál is. Ezek gyermekei sem lesznek apaiakhoz hasonlóak, mert régi, de igaz közmondás: hogy „nagy emberek fia nem szoktak lenni nagyokká.“ Ez is na- gyon természetes, mert az apa- és fiu-fogalom nem ugyanegy s tulajdonságaik sem ugyanazok. Nagyon gyarló munka lett volna az istentől, ha az embert kasz- tok szerént teremti vala s nem adta volna meg azt a legszebb díszet, mely a szabad akaratan s eszerént a pályaválasztásban is oly szépen nyilatkoztatja az em- bert.

Miért hát az erőlködés, s miért a logika-ellenes nevelés, mely a művelt szülők gyermekét semmi áron nem akarja munkás, üzletemberré nevelni? Talán a munka nem tisztességes épügy, mint az íróasztal? Kül- önös, hiszen a „munkatisztelel“ épen az íróasztalokon s épen a művelt emberek által íratik a papír: s mégis a munkat tisztelni s abba tettelegesen betenyulni épen a művelt osztály vonakodik. Példát vehetnénk Ameri- káról, hol a munkat s a munkatiszteleletet a legképzet- tebb egyének kultiválják. Nem is félnek Amerikában a szocializmusról, csak a ferdeműveltségü Európának réme ez.

A természet rendjén tesznek erőszakot, kik gyer- mekeiket kasztok számára nevelik. S ezen értelmi bünt nem a munkás, hanem maga az értelmi osztály követi el, midőn a magához hasonló régiókban keresteti gyer- mekével a jövőt.

Ez nem jól van így, ennek változnia kell mielőbb, mert különben a megsértett világtrend bosszuálló keze fog akcióba lépni s csinál majd egy olyan csattanós változást, melynek zajára a művelt osztály ebredése szomorú, sőt késő is lehet.

Nem kell erőszakoskodni a szülőknek! Nem illik ez hozzájuk, nem — kivált a művelt szülőkhez, ha gyermekeiket kizárólag az értelmi pályákra erősztál- jak. Legyen vége ennek az agyonbolodított szisztéma- nak. Ha a fiu nem kíván pap, ügyvéd stb. lenni, hát ne erőszakoljuk őtet! S ha az uri fiúnak pl. csak mes- terségre van kedve, hadd legyen belőle az, jobban meg- találja ő ott jövőbeli boldogságát, mintha „örökös mi- niszter-aspiráns“ aragnak belőle a tudós iskolákban.

Van szerencsénk becses tudására hozni a nagyérdemű helybeli és vidéki közönségnek, miszerént **Léván, a Takaré- és Hitelintézet sarokbolti hármass helyiségeiben**

NYITRAI és TÁRSA

néven kir. törvényszékiileg bejegyzett cég alatt

Könyv-, mű-, hangjegy-, papir-, író- és rajzszer- kereskedést,

valamint ezen üzlettel egybekapcsoltan

Könyvnyomdat, könyvkötészetet és kölcsönkönyvtárt

nyitunk — és pedig:

a könyvkereskedési üzletet a könyvkötészeti műhelylyel együtt **f. hó 15-én**, a könyvnyomdat és kölcsönkönyvtárt pedig **f. évi szeptemberhó végén** bocsájtjuk a nagyérd. közönség becses rendelkezésére.

Addig is van szerencsénk előre jelenteni, hogy e több szakmára kiterjesztett üzletünkkel oly közvetítői kívánunk lenni a n. é. közönségnek, hogy felölelt szakmáink árucikkeivel egész **Bars- és Hontmegyék** területén kielégíthessük *a legszerényebbtől kezdve a legmagasabb igényeket olyan mérsékelt árért, minőt eddig e vidék nem élvezett.*

Raktárunkat a *magyar és német irodalom* összes termékeivel már eddig is bőven elláttuk s azért bátran mondhatjuk: miszerént ezentul a n. é. közönség nem lesz kényszerülve e tekintetbeni szükségletét máshol beszerezni.

Eczélből nem kiméltük sem fáradságunkat, sem a tetemes pénzáldozatot s így a *hazai és külföldi könyvkiadókkal közvetlen összeköttetéseink folytán* ama helyzetben vagyunk, hogy a netalán raktárunkon nem lévő munkáknak **gyors megszerzését, árfőlemelés nélkül és ugyanazon föltételek mellett** eszközölhetjük, mint amelyekben a n. é. közönség a fővárosi könyvtárosok által szokott részesítetténi.

Nagy raktárt tartunk mindenféle **papir- és írószerekben, diszművekben s rokonfélékben** és mindezeket a lehető **legjutányosabb áron** számítjuk.

Könyvkötészetünket és könyvnyomdatunkat pedig szintén tetemes költség árán, a modern izlésnek megfelelő legújabb és legczélszerűbb gépekkel s eszközökkel oly dusan szereltük föl, hogy az idevágó, legkényesebb megrendeléseket is képesek leszünk teljes megelégedésre kielégíteni, szintén fővárosi áron.

Megnyitandó üzletünket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlva és szives rendeleteit kérve, maradunk

L é v á n, 1884. augusztus hóban.

kitűnő tisztelettel

193.

NYITRAI és TÁRSA.

1403/1884. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel **közvéteszi**, hogy a lévai tek. kir. járásbíróóság 1884. évi július 16-án 1151. sz. végzésével Mailáth Imre nagykereskenyi lakos és egyidejűlegesen foglalt érdektársai fölperesek részére — özv. **Missik Jánosné, Missik Gyula**, mint Missik János üzlet vezetője alperes ellen **9505 frt 75 kr** tőke s összes járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírólal lefoglalt **fűszer-czikkék és bolti fölszerelvényekből** álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek 1151. sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis **Léván** a Missik cég helyiségében leendő eszközzésére 1884. évi **augusztus hó 14-ik napját**; szükség esetére **utána következő napjait** határidőül tűztem ki, oly kijelentéssel, hogy ezen árverésen a főntebb jelzett ingóságok az 1881. LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított föltételek szerént lesz kifizetendő.

Az árveréshez a venni szándékozók a kitűzött időben Missik J. bolthelyiségében elvártnak.

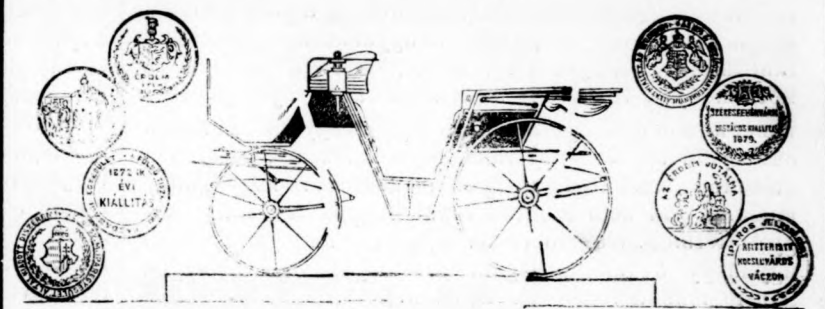
Egyuttal közzététetik, hogy mindazok, kik a lefoglalt tárgyakra tulajdon, vagy elsőbbséggel birnak, tulajdoni, vagy elsőbbségi igényüket az árverés megkezdése előtt annyival inkább bejelentsék, mert különben a végreh. törv. 96. §-a kapcsában egyedül a vételár fölsőlegére fognak utasíttatni.

Kelt Léván, 1884. július 23-án.

194.

Litassy Nándor,

kir. bir. végrehajtó.

REITER ISTVAN, 196.15-11

cs. kir. udvari kocsigyáros, **VACZOTT**, ajánlja dusan fölszerelt legújabb modern, bármily alaku **kocsijait** és **hintóit** izlésteljesen elkészítve a lehetőleg mérsékelt árak mellett; — továbbá a legújabb alaku **amer. ruganyos kocsijait**, melyek rendkívül könnyűek és tartósságuknál fogva leginkább fordítatnak haszonra. **Öreg kocsik kijavitása** pontosan és jutányosan eszközöltetik.

Megkeresésekre a kocsirajzok bérmentve megküldetnek.

Kovács- és faszén

nagyban és kicsinyben mindig kapható

PREISACH SAMU kereskedésében Léván.

195. 5-4.

Ugyanott **nagy raktára** van

Hofher- és Schrantz-féle bécsi, legfinomabb

gazdasági gépeknek

és mindennemű vasárúknak.

A lévai Stefania-árvaház épületében

egy

3 szobából álló lakás

kedvező föltételek mellett

bérbe kiadó.

Bővebben értesülhetni a **Bars** kiadóhivatalában.

197.